

V R Y D A G , den 23 December.

HERTOGENBOSCH, den 22 December.

HOOGTE DER RIVIER DE MAZE AAN DE PEILSCHAAL
TE GRAVE, ten 8 uren 's morgens.

19 December 8 voet 10 duim.

20 ————— 8 ——— 6 ———

21 ————— 8 ——— 0 ———

— Het water staat voor deze stad aan de Peilpaal
3 voet onder nul.

Bij Besluit van den Heer Gouverneur van Brabant van den 15 December 1814, No. 17, zijn alnog tot Solliciteurs bij het Gouvernement dier Provincie ge-admitteerd, de Heeren *Hendrik Antony Byvoet* en *Willem Jan Randhare*.

A V T S.

Les Directeurs du Comptoir d'Administration établi à Bruxelles, ont l'honneur de prévenir les Militaires de terre et de mer, Douaniers, Employés de toute autre administration, Créanciers de toute nature, des anciens département de la Hollande qui auraient des ré-pétitions à faire au-près du Gouvernement Français, pour Solde et Masse, parts de Prises et autres Créances, qu'ils ont à Paris un Correspondant par l'intermédiaire duquel ils se chargent de faire suivre directement le recouvrement des Sommes qui leur sont dues.

Les Militaires, Marins, Douaniers et autres Créanciers qui voudront bien leur accorder leur confiance, devront s'adresser au Comptoir de Bruxelles, rue du Musée No. 1000, les revues de Comptes, Certificats de cessation de Payement, pour les Militaires et Employés, et pour les Fournitures et autres, les titres et Pièces Justificatives de leurs Créances, pour suivre utilement leur réclamation et y joindre une procuration, en blanc, dans laquelle sera détaillé l'objet des Créances à recouvrer.

Les Directeurs du Comptoir justifieront la confiance qui leur sera accordée par le zèle, l'activité et l'exactitude qu'ils ne cesseront d'apporter dans la suite des opérations qui leur seront confiées, comme ils ont déjà eu le bonheur de justifier l'estime et la protection qu'ont daigné leur accorder les Autorités Supérieures Militaires de la Belgique, à même de juger de leurs efforts.

WILLEM, bij de gratie Gons Prince van Oranje, Nassau, Souverein Vorst der Vereenigde Nederlanden, enz., enz., enz.

Gezien de wet van den 14 mei 1814, tot herstel der nationale schuld, en willende overgaan tot het daartstellen der bepalingen, waarnaar een ieder zich, ten opzichte van het doen der inschrijvingen in het grootboek der nationale schuld, zal hebben te gedragen;

Gehoord de voordragt van Onzen Secretaris van staat voor de finantien;

Hebben besloten en besluiten te arresteren het navolgende

REGLEMENT op de inschrijving in het grootboek der nationale schuld.

Art. 1. Het grootboek der nationale schuld zal te Amsterdam zijn gevestigd.

Een dubbeld van hetzelfde zal binnen 's Gravenhage, ter algemeene rekenkamer der Vereenigde Nederlanden, worden geformeerd en te allen tijde bijgehouden.

2. Het grootboek der nationale schuld zal bestaan uit twee afdelingen:

De eene van werkelijke rentgevende schuld;
De andere van uitgestelde schuld.

3. Met den eersten aanvang van den jare 1815, zullen de inschrijvingen in het grootboek der nationale schuld worden geopend, naar orde van de oproepingen, te doen door commissarissen van het grootboek, en onder zoodanige huishoudelijke bepalingen, als, terzigtige executie, en tot bevordering van den meesten

spond, door dezelve commissarissen noodig zullen geacht worden, tot welker daarstelling dezelve, bij deze, worden gequalificeerd.

4. De blanco renversalen van werkelijke rentgevende en van uitgestelde schuld, welke door de commissie, belast met de werkzaamheden, voortvloeiende uit de wet van den 14 mei 1814, ten gevolge van het 14 artikel derzelve wet, worden uitgegeven, zullen separa-telijk voor de werkelijke en voor de uitgestelde schuld tot inschrijving moeten worden aangeboden, bij zoodanige ongezegelde declaratoiren, in duplo, als in tijde voor de belanghebbende zullen worden verkrijgbaar gesteld.

5. Deze declaratoiren en duplicaten zullen door den-genen, op wiens naam de inschrijving wordt verlangd, eigenhandig moeten worden onderteekend, ten einde deze oorspronkelijke handteekening te allen tijde kun-nen worden nagezien en gesonfronteerd.

6. De renversalen, in blanco uitgegeven, doch wel-ke sedert, het zij door versterf van den toemaals vrien eigenaar ofte wel anderzins, zijn geraakt onder eenige administratie, zullen als particuliere gequalificeerde re-keningen, bij separate declaratoiren, in het grootboek worden ingeschreven.

7. De renversalen van werkelijke rentgevende en van uitgestelde schuld, door de commissie, belast met de werkzaamheden, voortvloeiende uit de wet van den 14 mei 1814, op naam van administratie-kantoren uit-gegeven, zullen moeten worden ingeleverd door het administratie-kantoor, op welke naam dezelve uit-gegeven zijn, en wel bij spreekwoord voor deselve interigene declaratoiren. Geene renversalen, in blanco uitgegeven, zullen met de zoo even genoemden op een en hetzelfde declaratoir mogen worden vermengd.

8. De restant-renversalen van werkelijke en van uit-gestelde schuld, welke, ten gevolge van het reglement van den 28 juli 1814, No. 23, door de meergenoemde commissie worden uitgegeven, zullen, bij daartoe ex-presselijk interigten declaratoiren, ter inschrijving moe-ten worden aangeboden.

Dezelve zullen niet kunnen worden aangenomen, dan te zamen gecombineerd tot ronde sommen, te beginnen en opklimmende:

Voor de werkelijke rentgevende schuld, met één honderd guldens.

Voor de uitgestelde schuld, met twee honderd guldens.

9. De inschrijving van de, ten gevolge van art. 15 der wet van den 14 mei laatstl., in het grootboek der nationale schuld dadelijk over te brengen kapitalen van houders van particuliere gequalificeerde rekeningen, welke geene blanco renversalen hebben kunnen beko-men, maar alleen een bewijs, dat zij lieden aan de hun opgelegde verpligting van de wet hebben voldaan, en welke, ten gevolge van het 13 en 14 artikel van het reglement van den 28 juli 1814, No. 26, zich bij de commissie, belast met de werkzaamheden, uit die wet voortvloeiende, van den 31 december, zullen hebben ver-voegd, zal geschieden op zoodanige staten, als door de opgemaakte commissie, in duplo, zal worden gefor-meerd en aan commissarissen van het grootboek, tot dat einde, zullen worden ingezonden.

10. De inschrijving der kapitalen, aankomende aan ad-ministratoren van armen-kassen en pieuse gestichten, welke, ten gevolge van het bepaalde bij art. 17, 18, 19 en 20 van het hiervoor genoemde reglement aan de neergemaakte commissie zullen zijn afgeschreven, en overeenkomstig artikel 22 der wet almede dadelijk op het grootboek der nationale schuld *ex officio* moeten worden overgebracht, zal mede geschieden op zoodanige staten, als door de commissie in duplo zullen wor-den geformeerd en aan de commissarissen van het groot-boek, tot dat einde, zullen worden ingezonden.

11. Voor de ter inschrijving ingeleverde partijen renversalen; wanneer in dezelve geene defekten worden bevonden; zal, op den vierden dag, na de gedane inlevering, aan den daartoe gequalificeerden, tegen inwisseling van het duplicaat-declaratoir en te verleenen kwitantie, worden afgegeven een bewijs van gedane inschrijving; voor de uitgestelde schuld, zal aan dit bewijs van gedane inschrijving eene kwitantie geannexeerd zijn tot bekoming der kansbiljetten, benoedigd om in de jaarlijksche loting te deelen.

12. De bewijzen van gedane inschrijving in het grootboek zullen inhouden de namen of qualiteiten, zoo als dezelve woordelijk in hetzelfde zijn gesteld, de letter, het deel en nummer, mitsgaders het ingeschreven kapitaal, deze bewijzen van gedane inschrijving zullen, ten gevolge van art. 12 der wet van den 27 januarij 1809, bij voortdoring, nimmer tot eenig zonder einde van kracht of waarde kunnen zijn, dan alleen om te strekken tot kennisgeving der gedane inschrijving.

13. Geene dispositiën, over ingeschreven kapitalen in het grootboek, zullen geadmiteerd worden, dan nadat het duplicaat-declaratoir, hiervoren in art. 11 vermeld, zal zijn terug gebragt geworden.

14. Voor de inschrijvingen in het grootboek der nationale schuld, gedaan van zoodanige kapitalen, welk tot particuliere gequalificeerde rekeningen, of wel tot de administratiën der armen-kassen en pieuse gestichten behooren de bewijzen worden afgegeven bij de commissie, belast met de werkzaamheden, voortvloeiende uit de wet van den 14 mei jl.

15. Ter bereiking van het oogmerk, bedoeld bij art. 16 der wet van den 14 mei l.l. zal geene overschrijving van particuliere gequalificeerde rekeningen of kapitalen, toekomende aan armen-kassen of pieuse gestichten, worden geadmiteerd, dan nadat alvorens de aantekeningen, in de oude grootboeken gesteld, in het grootboek der nationale schuld zullen wezen overgebragt.

16. Ten gevolge van art. 13 der wet van den 27 januarij 1809, zullen geene firma's van negotie worden geadmiteerd, ter inschrijving op het grootboek der nationale schuld, noch ook als generale of speciale procuratie houders van andere tot eenige verrigtingen bij hetzelfde.

(Het vervolg en slot in ons eerskomend Nummer.)

In de Nijmeegsche Courant, vindt men het volgende als eene herroeping door dat Blad en ook in ons vorig Nummer medegedeelt.

„Het overgeven van onze Stads-Vestingwerken aan een daartoe benoemd Ingenieur, dat hier dezer dagen ter spraak was, hebben wij in onze vorige tegengesproken, als een voorbarig gerucht. Wij dachten zulks te kunnen doen op goede gronden; want, ten einde onze Lezers iets zekers te leveren, hadden wij ons om nader bericht gevoegd, waar wij kennis van de zaak, zoo zij echt was, meenden te moeten vinden. Wij hebben ons hierin bedrogen, want sedert zijn wij van hoogerhand anders onderrigt, en kunnen dien ten gevolge thans op betere gronden verzekeren, dat bij besluit van Z. K. H. van den 17 November 1814 No. 67, de Vestingwerken der Stad Nymegen met alle de uitgebreide buitenposten wederom onder de administratie van het korps Ingenieurs gebragt, en met alle de Militaire gebouwen (uitgezonderd de kasernen) aan den Ingenieur, die op last van het Departement van Oorlog zich herwaards zal begeven, overgeleverd moeten worden.”

B E L G I E N.

BRUSSEL, den 17 December.

Het gerucht verspreid zich algemeen in deze stad, dat Z. K. H. den Souvereine Vorst der Nederlanden, te Weenen tot Koning van België gepronkeerd is.

— De berigten van de fransche grenzen maken steeds melding van het voortzetten der militaire maatregelen. Men verwachtte zelfs in Rijssel een bekend generaal ten einde in persoon den tegenwoordigen staat der troepen, vestingen en arsenalen in oogenschouw te nemen. Hoewel deze maatregel langs de geheele grenslinie, van Duinkerken tot Straatsburg plaats heeft, schijnt dezelve echter door de Verbondene Mogendheden onverschillig te worden aangezien, alleenlijk zegt men zal de pruisische armée, onder bevel van den generaal Kleist van Nollendorf, welke in de gouvernementen van den Midden- en Neder-Rhijn staat, deszelfs kantonnementen een weinig te aantrekken, ten einde in staat te zijn om het geen op de fransche grenzen gebeurt, te kunnen observeren.

— Sedert twee dagen is hier een kourier uit Londen en een uit Weenen aangekomen; deze laatste moet belangrijke depeches hebben aangebragt.

F R A N K R I J K.

PARIS, den 15 December.

De heer Lainé, heeft eergisteren voor de eerste maal na zijn herstel het geheim komité van de kamer der Gedeputeerden bijgewoond; de discussien hadden ten onderwerp een rapport, dat door den heer Goulard werd uitgebragt op het voorstel door den graaf de la Galissonnière gedaan, betrekkelijk eenige voormalige leden van het wetgevend ligchaam, die tot departementen behoren, welke niet meer een deel van Frankrijk uitmaken; dezelve zijn acht in getal, als de heeren Verhuell en Westrenen van Themaet, voormaals gedeputeerden van het departement van de Zuiderzee; de heer Lesné Havel, gedeputeerde van het voormalig departement der Monden van de Maas; de heeren Bassenge en Digneffe, gedeputeerde van het voormalig departement van de Ourthe en drie Italianen. De rapporteur stelde die acht heeren voor als door hunne gevoelens; bewezene diensten en den toestand, waarin zij zich bevinden, waardig te zijn als Franschen te worden beschouwd. Er is besloten dat aan Z. M. den Koning, door tusschenkomst van het geheim komité, het deelnemend belang zal worden voorgelegd, het de kamer in het lot dier voormalige wetgevers stelt. Men denkt dat hun een derde gedeelte van hun tractement bij wijze van pensioen zal worden toegestaan, even als zulks aan de vreemde senateurs, die dit verzocht hebben is toegelegd.

— De Heeren Lambrechts oud senator en Corvetto staatsraad hebben brieven van naturalisatie bekomen.

— Dezer dagen heeft de Koning de uitdeeling der decoratiën van het legioen van eer aan de nationale garde van Parijs gedaan; men heeft dezelve gegeven aan die genen welke in de hagchelijke oogenblikken van den 30 maart de meeste moed en ijver betoond hebben, of wel zich anderzins verdienstelijk hebben gemaakt.

— De luitenant-generaal Dupont, gewezen minister van oorlog, is door den Koning benoemd tot gouverneur der 22ste militaire divisie, waarvan Tours de hoofdplaats is. De maarschalk Suchet, hertog van Albufera, is insgelijks benoemd tot gouverneur der 5de militaire divisie, waarvan Staatsburg de hoofdplaats uitmaakt; de maarschalk Augereau, hertog van Castigliano, tot gouverneur der 14de militaire divisie, en in deszelfs plaats tot gouverneur van de 19de de luitenant-generaal Roger de Damas, en de maarschalk Victor, hertog van Belluna, tot gouverneur der 2de militaire divisie.

— Het schijnt zeker, dat de Krooning des Konings in de aanstaande maand Junij zal plaats hebben. Zij zal te Reims geschieden, volgens de van onds geheiligde gebruiken, en men houdt zich reeds bezig met eenige voorloopige schikkingen tot deze hooge plegtigheid.

K E R K E L I J K E S T A A T.

ROME, den 28 November.

De welstand van Zijne Heiligheid is niet in den besten staat. Het gedrag van eenige Souvereinen jegens den Heiligen Stoel, staat den Paus ter neder; het meerendeel maakt vorderingen en belijdt beginzelen, waarmede ons hof niet kan instemmen. Met ongeduld zien wij eene voor ons gunstige beslissing van het Weener-kongres in onze omstandigheden te gemoet; en zoo die gunstige beslissing niet komt, zal ook de pauselijke bul niet verschijnen waarbij Z. H. de viering van een algemeen en allerplegtigst Jubileum zal instellen ter gedachtenis van de zegepraal van den godsdienst en van de wederkeering des Heiligen Vaders in de hoofdstad der christen-wereld.

O O S T E R R I J K.

WIEN, den 8 December.

De Koning van Pruisen is sedert drie dagen ziek aan eene Zinkingkoorts, die hem het bed doet houden; doch Z. M. gevoeld zich echter een weinig beter. Keizer Alexander daarentegen, welke met de Roos aan zijn been heeft gelaboreerd; alsmede Keizer Frans, welke met eene verkoudheid bevangen was, zijn geheel hersteld, en het zeggen van sommige Dagbladen, als of dit Staatkundige Ziektens zouden zijn, bevestigd zich niet.

— Dewijt de prins de Talleyrand zelden bij de feesten verschiint, werd hij, vooreergisteren, schiekelijk, bij zijne intrede in het carrousel opgemerkt. Hij plaatste

zich nevens den prins von Wrede. Hij was slechts door eene pilaar van den minister von Stein gescheiden. Hij was geheel als oud staatsman gekleed, hebbende eenen paarsen rok met breed borduursel, ridderorde en degen aan. Zijn haar is naar de oude fransche mode sterk gepoederd en met een haartzak voorzien.

— Voor het vertrek van den luitenant veld-marschalk de Koller naar het eiland Elba, heeft Z. M. de Keizer verscheide konferentien met den aartsbisschop van Weenen gehad. De echtscheiding van de aartshertogin Maria-Louisa met Napoleon schijnt als nu zeker te zijn, daar de toestemming tot het aangaan van een nieuw huwelijk aan Buonaparte door den Paus gegeven van geen kracht kan beschouwd worden. Het is op deze grond dat de aartshertogin tegenwoordig haar toestemming, zoo men zegt, met zoo veel genoegen aan die echtscheiding geeft, als zij er zich in den beginne tegen verzet had.

— Verscheide personen, welke tot de diplomatie behooren, spreken het gerucht als of alles geschikt was, ten sterksten tegen. Het komt hun zelfs vreemdvoor, dat een sterk leger onder bevel van den generaal Hiller, Galicien, en een niet minder sterk, onder dat van den Groot-vorst Constantijn, Polen bezet. Zij zijn daarenboven van gevoelen, dat Pruisen die zulke grootte aanspraken op schavergoeding maakt, niet ligt Saxen ontruimen zal.

— Het tijdstip van het vertrek der Souvereinen is nog niet bekend; doch men houdt voorzeker, dat het nog niet zoo spoedig zijn zal, als eenige Dagbladen verspreid hebben; zelfs is het waarschijnlijk, dat de handelingen van het Congres eerst in het volgend jaar bekend zullen worden. Het programma der Feesten, die na Kersmis plaats moeten hebben, is reeds bekend; voor het overige blijft alles, wat het Congres aangaat, steeds even duister en ondoordringbaar.

E N G E L A N D.

Londen, den 16 December.

In een brief uit Elba wordt gemeld, dat de Dey van Algiers aan Buonaparte den oorlog verklaard en zijne kruissers gelast zoude hebben om de schepen, onder zijne vlag varende, niet meer te eerbiedigen, en, indien het mogelijk ware, Buonaparte zelve opteligen!

— Naar men thans eindelijk verneemt zijn de beide voorname prinses, die te Weenen op het punt gestaan hebben van te duëlleren, de groot-vorst Constantijn, (broeder des keizers van Rusland) en Eugene Beauharnais (gewezen Onder-Koning van Italië.) Beide waren bij een voornaam personage ter maaltijd, en eerstgemelde over Buonaparte sprekende, liet zich zeer sterk over deszelfs personeel karakter uit, en eindigde met deszelfs militaire talenten te bespotten. Beauharnais vatte hier vuur op, en zeide, dat de groot-vorst niet in zijne tegenwoordigheid met zoo veel minachting van zijn schoonvader spreken moest, en te minder, daar hij nobit in staat zou zijn om een eenig plan te vormen van zoo vele militaire operatien als Napoleon had uitgevoerd. Beauharnais eindigde met te zeggen dat hij ten allen tijde gereed was om met zijn zwaard te verantwoorden wat hij zeide. De grootvorst nam deze uitdaging aan, en het tweegevecht werd tegen den volgenden ochtend bepaald; maar als beiden zich hadden laten vinden, werd de zaak door tusschenkomst van tegenwoordig zijnde oude generaals bijgelegd. De aartshertog Karel was, zegt men, secondant van Beauharnais.

Vervolg van het Verslag, door den Secretaris van staat voor de binnenlandsche zaken, omtrent den toestand des Lands, gedaan aan de Edel Mogende Heeren Staten-Generaal, op den 30sten November 1814. (Zie ons vorig Nummer.)

Godsdienst.

De bevordering van den Godsdienst, den eenigen vasten steun van alle Staten, vestigde, zoo wel vóór, als na de aanneming der Grondwet, de bijzondere aandacht van den Souverein. Was dezelve, in de laatste jaren, een spel der staatkunde geworden, thans mogen wij ons verblijden met het bemoedigend vooruitzicht, dat; door het voorbeeld van Vorst en Regenten, die ware godsdienstige geest, welke onze Voorvaders zoo zeer bezielde, wederom zal worden opgewekt en levendig gehouden.

Daartoe moest onder anderen strekken het verbieden van al wat storing aan de viering van den dag des Heeren kon toebrengen, zoo wel als de herstelling dier plegtige dank- en bededagen, welke zoo juist geschikt zijn, om godsdienstigen ijver en vaderlandsliefde te vereenigen. Het is er intusschen nog verre van daan, dat eerbied voor den Godsdienst en belangstelling in deszelfs openbare uitoefening alomme reeds de plaats zouden hebben ingenomen van die onverschilligheid, welke verhaaste toeneming een der treurigste gevolgen der vreemde overheersching was.

Er is nogtans alle reden, om zich te dien opzichte eene betere toekomst te beloven, en hietoe meene ik geenen geringen grond te vinden in dien vurigen ijver, welke zich, in alle oorden van Nederland;

openbaart, om Genootschappen op te richten, tot algemeenmaking der kennis aan dat Goddelijk Boek, hetwelk als de eenige bron van alle tijdelijke, zoo wel als eeuwige geluk mag beschouwd worden.

De bezoldiging der leeraar van den Godsdienst, waarmede de Godsdienst zelve in een zoo onmiddellijk verband staat; heeft bereids dienz geregelden loop gekregen, welke door de voorschriften van de Grondwet, in overeenstemming met de reeds vroeger genomene besluiten van Zijne Koninklijke Hoogheid, is aangewezen.

De hervormde kerk ontvangt, op vaste tijden; de betalingen, waarvan het meer dan twee eeuwen gevestigd genot haar verzekerd is. Niet minder zorgvuldig geschiedt ook aan de andere gezindheden de voldoening van die toelagen, waarin zij door de Grondwet bevestigd zijn; terwijl ook aan de aanvragen van de zoodanige, welke geene of geene toereikende toelagen uit 's Lands kas genoten, aanvankelijk in die billijke mate is voldaan geworden, welke de ter tafel aan U. Ed. Mog. gebragte staat van uitgaven voor dit loopende jaar mede brengt.

Alle deze, met zoo veel wijsheid bij de Grondwet vastgestelde maatregelen kunnen niet nalaten, de vruchtbaarste gevolgen te hebben, om eendragt onder de verschillende gezindheden te bevorderen, en aan dezelve, als zoodanig, gelijke belangstelling in het heil van den Staat in te boezemen.

Justitie-wezen.

De regeling van het Justitie-wezen, welke eene der voornaamste zorgen van een wel ingerigt Gouvernement zijn moet, is door den Vorst aan eene commissie van mannen opgedragen, wier ijver en kundigheden den waarborg van en gelukkigen uitslag hunner werkzaamheden uitmaken.

Is er een der overblijfselen van het laatste bestuur, hetwelk voor de zeden en behoeften van dit land ongeschikt mag gehouden worden, het zijn ongetwijfeld de voorschriften en instellingen, waarnaar het regterlijk gezag wordt uitgeoefend.

Wenschelijk is het derhalve, dat dezelve weldra door andere, meer naar onzen landaard geschikte, verordeningen mogen worden vervangen; dan het hooge belang der zaken en het algemeen verlangen; om eens eindelijk een bestendig en naar behoefte van den tijd berekend, stelsel gevestigd te zien, maakt het verkiestlijk, in dezen niet met overijling te werk te gaan, maar het begunnen werk liever iets later te voltooijen, dan hetzelfde niet tot die volkomenheid te brengen, waarvoor de onderscheidene proeven van wetgeving heeft opgeleverd, hetzelfde vatbaar maken.

Gevangeniszen.

De gevangeniszen; welker doelmatige inrigting, met zoo veel regt; de aandacht der Regering waardig mag gekeurd worden, hebben reeds de gedaante van dood en wanhoop afgelegd, welke de onmenselijke spaarzaamheid van een onmeedoogend bestuur, gevoegd bij de verregaandste zorgeloosheid voor het lot der ongelukkige slagtoffers hunner onberadene aanranding der wetten van de maatschappij, daaraan gegeven had; en, hoewel derzelve inrigting nog niet overal op die vaste bepalingen rust, welke, om menschelijkheid met spaarzaamheid te paren, vereischt worden, mag men nogtans van de welmeenende pogingen dergene, welke de zorg over dezelve overal zoo belangeloos op zich hebben genomen, billijk verwachten, dat ook dit oogmerk niet onbereikt zal blijven.

Armbestuur.

Als voorwerpen, waarop de aandacht van U Ed. Mog. in het bijzonder moest gevestigd worden, heeft de Grondwet het openbaar onderwijs en het armbestuur opgenoemd.

De onvoorziebare menigte van zaken, welke bij alle staatsveroorzakingen, en inzonderheid bij het herstel van een volk, dat zijn bestaan verloren had, te verstellen zijn, heeft niet toegelaten zich met het laatste, hetwelk als een geheel nieuwe tak van het algemeen bestuur mag worden aangemerkt, zoodanig, als het hooge belang der zaak vordert, bezig te houden.

Evenwel is men ook ten deze niet geheel zonder werkzaamheid geweest, daar eene commissie van ertarene mannen, die zich te Amsterdam, reeds sedert eenigen tijd, met de opsporing en voordragt der middelen tot verlichting der godshuizen bezig hield, en waaraan Z. K. H. op nieuws die zorge heeft opgedragen, zich deze beoefening dadelijk heeft laten welgevallen, en met de voortzetting harer belangrijke werkzaamheden onafgebroken bezig is. Maar de vaderlijke bezorgdheid van den Vorst voor het lot der armen in het algemeen en de belangen der godshuizen in 't bijzonder heeft zich daarbij niet bepaald. Hoogstdezelve heeft daartoe ook vooral willen dienstbaar maken eene bijzondere inrigting, welke ter opvoeding van armen kinderen op het Eiland Fijenoord bij Rotterdam bestaat, door aan deze inrigting, waaromtrent zeer gunstige berigten waren ingekomen, bescherming en onderstand te verleenen, en de aandacht der zoo evengemelde commissie opzettelijk te vestigen op de middelen, waardoor aan dezelve alle die uitbreiding, welke de aard der zaak toelaat, zoude kunnen gegeven worden.

Eindelijk heeft ook nog Z. K. H. het voornemen, om eerlang in die gedeelten van Nederland, welke reeds vroeger dan de vorige met Frankrijk zijn vereenigd geweest, en waarin de oude Hollandsche inrigtingen van het armbestuur geheel voor andere, alziens ondoelmatige, hadden moeten plaats maken, deze laatste wederom door de vorige, met bijvoeging van eenige verbeteringen, te doen vervangen; en, bijaldien de uitkomst daaromtrent aan de verwachting beantwoordt, zal het niet moeilijk zijn, die verbeterde wijze van bestuur in dijk vak algemeen te maken.

Hooger onderwijs.

Het hooger onderwijs, ofschoon in deze landen voorheen met roem gevestigd, zoo dat er misschien geen land is, hetwelk aan zijne hooge scholen, in evenredigheid tot andere, meer groote mannen verschuldigd is, had nogtans, om met de inrigtingen op dat stuk elders aanwezig niet achterlijk te worden, hervorming noodig. Het ontwerp daartoe is geheel afgewerkt, en in staat om in uitvoering gebragt te worden, zoo dat er alle hoop is, om onze hooge scholen eens wederom tot dien trap ven luister en roem te zien terug gebragt, die weleer jonge lieden uit alle landen van Europa herwaarts deed henen vloeijen, en waarop de vaderlandsliefde, ijver en bekwaamheid dergene, waaraan de eervolle taak van het onderwijs aldaar is opgedragen, een zoo gegronde uitzigt geven.

Middelbaar onderwijs.

Het middelbaar onderwijs, daaronder ook de latijnsche scholen begrepen, was, reeds sedert een' geruimen tijd, verlaten van dien staat, waarin hetzelfde behoorde te zijn. Welligt hebben de omstandigheden der laatste jaren, waarin het bijna onvermijdelijk achen; de vruchten van onderlijke zorg vroeg of laat door bloed en tranen te zien weggespoeld, niet weinig tot deszelfs toenemend verval en verwaarloozing bijgebragt; maar hetgeen vooral den nadeeligen invloed

op den staat van het middelbaar, zoo wel als van alle ande onder-
wijs gehad heeft, zijn die drukkende zogenaamde universitaire heffingen, die, in weerwil der gematigdheid, waarmede dit werk door den Inspecteur-Generaal der Universiteit hier te lande behandeld is, vroeg of laat den doodsteek aan alle verlichting geven moesten, en ons allengskens zouden hebben terug gebragt tot dien staat van domheid en barbaarschheid, welke zoo bij uitstek dienstig is, om het gevoel der onderdrukking minder ondragelijk te maken. U Ed. Mog. zullen derhalve ligtelijk bezessen kunnen het onaangename, dat er voor den Vorst in gelegen is, onder de in te vorderene achterstanden ook nog een gedeelte der zoo even genoemde heffing, die in der daad niet anders dan eene geforceerde belasting op het lager en middelbaar, tot befalling van het hooger onderwijs was, te vinden.

Om de latijnsche scholen, die, ofschoon deze heffing ook door dezelve moest worden agebracht, geene nitbetaling hoegenaamd van 's Lands wege ontvingen, eenigermate op te beuren, en voor een geheel verval te bewaren, zijn de vroegere subsidiën wederom aan die, welke daarvan te voren het genot hadden, toegestaan, en hebben alzoo de plaats vervangen van die onbeduidende gemeentelijke toelagen, welke daaraan, gedurende de laatstvoorgaande jaren, verleend werden. Derzelver verbetering is ook door de commissie voor het openbaar onderwijs tot een onderwerp harer zorgen gemaakt, en het is te hopen, dat de welmeenende inzigten dezer commissie door de ondervinding blijken zullen, naar de behoefte der gemelde scholen berekend te zijn geweest.

Lager onderwijs.

Het lager onderwijs heeft minder dan het hooge en middelbare, de gevolgen der omstandigheden ondervonden. Welligt mag zulks ten deele aan het volledige der inrigtingen, welke op dat stuk, sedert omtrent tien jaren, hier te Lande bestaan hebben, en uit dien hoofde door Z. K. H., reeds kort na deszelfs komst tot de regering, ten volle bekrachtigd zijn, ten deele aan den volhardenden ijver van vele opzigtters der scholen, worden toegeschreven.

De verbeteringen, welke op dat stuk zijn ingevoerd, en door den tusscher, zoo wel als inlander toegejuicht, hebben, in den beginne, door eenen te ver gedrevenen ijver tegen alles wat van het voorvaderlijke afwijkt, eenen grooten tegenstand ondervonden; maar allengskens is men daarvan terug gekomen en overtuigd geworden, dat de vorige inrigtingen in deze hoogstgebrekkelig waren.

Verre zij het van mij, door deze aanmerking de nagedachtenis onzer Voorvaderen te willen beleedigen; dan, terwijl wij op huone wijsheid staren, mogen wij het oog niet voor alle licht sluiten, maar moeten daar, waar verbetering te vinden is, verbetering zoeken.

Het zal misschien niet ondoelmatig zijn, U. Ed. Mog., bij deze, eene bijzonderheid te doen opmerken, die weinig schijnt bekend te zijn, en nochtans alle oplettendheid verdient, dat namelijk juist ter zelfder tijd, toen de verordeningen van het lager schoolwezen hier te Lande werden ingevoerd, onze tegenwoordige Souverein, als Vorst van Corvey en Fulda, niet alleen dezelve inrigtingen in zijne Staten tot stand bragt, maar daaraan zelfs eene nog verdere uitbreiding gaf, door niet alleen het onderwijs als eene verplichting aan de ouders op te leggen, maar ook, ten einde aan niemand eening voorwendsel, om zich daaraan te onttrekken, zonde overblijven, eene vaste, en aan de moeilijke zorgen van het onderwijs geëvenredigde, betaling te beramen.

(Het vervolg in ons eerstkomend nummer)

MARKTBERIGT.

De Prijzen der Granen alhier van Donderdag den 22 December zijn geweest:

1/2 t Mudde Rogge ..... f 19 - 15 à 15 - 00

1/2 t Mudde Boekwijn ..... - 15 - 10 à 12 - 10.

De Prijs van de Boter op de Markt alhier is 8 Stuivers à 8 1/2 het pond.

N.B. De Ontvanger der Registratie enz. in de Kantons van Ravenstein en Grave, zal op Dingsdag den 27 December 1814, des namiddags ten vier uren in de Gemeente van Uden, ten Huize van den Heere Burgemeester aldaar publiek, en aan de meestbiedenden voor den tijd van zes achtereenvolgende Jaren Verpachten, de beide DOMINIALE WIND-KORENMOLENS, met aanhoorige Woningen &c. in voormelde Gemeente gelegen, herkomstig van den Keurvorst van de Paltz.

P.S. Op Maandag den 9 Januarij 1815, des voormiddags 10 uren, zal ten Huize van Leonardus van der Heyden, Burgemeester te Nistelrode, door den Notaris A. BOLL, voor zijne Principalen, Publiek worden Verpacht, den WIND-KORENMOLEN van NISTELRHODE, met bijstaande HUIZINGEN, SCHUUR en aangelegen TEUL- en WEILANDEN met deszelfs HOUTGEWASSEN, te zamen groot 20-Loopen.

N.B. Den Notaris JOHAN DE CASSEMAJOR, zal voor de Ed. Jonkvrouwe G. M. DEUTZ, op Haar Ed. Buitenplaats Steenwyk en Hooven, gelegen op het Hooge Eentje te Vugt, op Donderdag den 29 December 1814, des 'smorgens om 9 uren publiek Verkoopen:

Agt-en-vijftig Groot Gesmette Koopen 5 en 6 jarig Eike, Elze en Willige SCHAARHOUT en Willige BOOMEN, met het daarop staande Hakhout.

VERKOOPING BIJ REGTERLIJK GEZAG.

Van Roerende GOEDEREN en HUISRAAD, welke geschieden zal op Woensdag den Acht-en-twinstigsten December 1800 veertien, des morgens ten tien uren, ten huize van Hendrikus van de Veerdoek, Tapper wonende Berlicum aan de Roomsche Kerk, aan de meest en laatst biedende:

Bestaande in:

Een Schoon Zwart Vierjarig Merriepaard, twee Melkgevende Koebesten, een Vaars, een Partijtje Boekweit, Rogge en Haver, een Partij Takkeboschen, een Aardkar en eenige Stalgereedschappen. Verders Koper en Tin en verdere Meubilaire Goederen. Alles voor gereed Geld.

's Hertogenbosch, den 21 December 1800 veertien.
COOLEN, Deurwaarder.

PUBLIEKE VERKOOPING

Van HUIZEN, LANDERIJEN EN OBLIGATIEN.

PETRUS HENRICUS van FENEMA, openbaar Notaris, residerende te 's Hertogenbosch, hoofdplaats van de Provincie Brabant, zal voor zijne respectieve Principalen publiek en voor alle man verkoopen:

No. 1. Een Huis en Erve staande en gelegen te 's Hertogenbosch, in de Vugterstraat gequoteerd Litt. H. 189 V. H. 173, de eene zijde de Heer W. Wartenberg, de andere zijde de Heer Lambertmont, strekkende voor van de Staat achterwaards tegen de Erve van de Heer W. Wartenberg, voorzien van een Voorhuis, Kantoor-sje, Binnenkeuken, Voor- en Achterkamer, Zolder en Fliering, open plaats, Pomp, Privaat en verdere commoditeiten.

In huur bij M. Tielen voor f 110 Guldens jaarlijks.

2. Een Huis en Erve staande en gelegen te 's Hertogenbosch, in de St. Jorisstraat gequoteerd Litt. F. 232 V. F. 165, de eene zijde de Heer J. W. Kilian, de andere zijde een Straatje, strekkende voor van de Straat tot de Erve van den Heer F. Suys, van ouds genaamd het Fortuin, voorzien van een Voorhuis, Binnenkeuken, Achterkamer, Openplaats en Pomp.

In huur bij Willem Driessen voor f 40 Guldens jaarlijks.

3. Een Huisje en Erve staande en gelegen te 's Hertogenbosch, op het Hinthamereinde in het St. Andriesstraatje gequoteerd Litt. D. 267 V. D. 221, de eene zijde de Heer G. Sterk, de andere zijde ... Bunen, strekkende voor van de Straat tegens de Erve van van den Braak.

4. Drie Morgen allerbest Hooiland in den Polder van Empel, genaamd de Weverskampkes.

Vrij van Dijk, jaarlijksche opbrengst in 1811 f 106-0-0, 1812 f 100-0-0, 1813 f 100-0-0 en 1814 f 80-0-0.

5. Een Obligatie ten lasten der Hoofdstad 's Hertogenbosch, gesproken uit de in requisitie geleverde goederen, in dato 30 Januarij 1798, rentende 5 procento, No. 34 in Kapitaal f 500-0-0

6. Een dito als voor No. 35 in Kapitaal f 500-0-0

7. Een dito als voor No. 36 in Kapitaal f 500-0-0

Deze Verkoopning zal geschieden te 's Hertogenbosch, in het Nederlandsch Koffijhuis, bewoond wordende bij Hubertus Wälder, op Maandag den 2 Januarij 1815 des avonds ten 6 ure, zullende acht dagen daarna en dus op Maandag den 9 Januarij 1815, de Hoogseis op plaatse en ure voorschreven uitgaan.

Inmiddels nadere onderrichting te bekomen ten Kantore van den Notaris Van FENEMA voornoemd.

** Tot het einde dezes jaars worden voor de helft der prijs aangeboden: Twee Werken van wijlen den Hoogleeraar Y. VAN HAMELSVELD, het eene getiteld: Het Evangelie volgens het Oude Testament: of, Onderzoek welke kundigheden van den Godsdienst en Zedelsere de menschen, volgens den Inhoud der Boeken des O. T. van de alleroudste tijden af, van eeuw tot eeuw door Goddelijk onderwijs gehad mogen hebben. Een Deel gr. 8vo. voor f 2 - 8 in plaats van f 4 - 16. Het andere getiteld: Geschiedenis der Joden, sedert de verwoesting van de Stad en Tempel van Jeruzalem, tot den tegenwoordigen tijd. Een Deel gr. 8vo. voor f 1 - 13 in plaats van f 3 - 6. De uitgave geschied te Amsterdam bij JOH. VAN DER HEY, en alom.